

SOMKUTI GABRIELLA

AJÁNDÉK MÉGIS

Versek

SOMKUTI GABRIELLA

AJÁNDÉK MÉGIS

Versek

Országos Széchényi Könyvtár
Budapest, 2005

Szerkesztette:
Farkas Borbála

A borítón
Elisabeth Forestier festményéről készült reprodukció
látható

ISBN 963 200 499 X

© Somkuti Gabriella
© Országos Széchényi Könyvtár

BIBLIOTHECA NATIONALIS HUNGARIAE

Kiadta az Országos Széchényi Könyvtár
Felelős kiadó:
Monok István főigazgató

Nyomdai munkák:
AKAPRINT Nyomdaipari Kft.
Felelős vezető:
Freier László ügyvezető igazgató

AJÁNLÓ SOROK

A költészet a maga évezredes hagyományai értelmében nem csupán az irodalom része, a művészetek egyike, hanem életstratégia és orvosság is, a lélek orvossága, egyszersmind a személyiség identitásának tanúságtétele. Mindez igaz Somkuti Gabriella verseinek esetében is. A most következő költemények mögött a maga egyéni és közösségi létében egyaránt próbára tett asszonyi sors és asszonyi lélek áll. Munkás és alkotó asszonyi sors, amely a maga szakmai eredményeivel, mint a magyar könyvtártudomány jeles egyénisége, elismerést szerzett azok körében, akik számára fontos a könyv és a könyvtár. És nem egyszer próbára tett asszonyi sors és lélek, amelynek meg kellett küzdenie a mögöttünk álló gyötrelmes történelmi évtizedek tapasztalataival éppúgy, mint a hanyatló egészség megpróbáltatásaival.

Mindennek hű tükre és személyes tanúságtétele ez a kis verseskötet, amely azt is igazolja, hogy a költő milyen örömmel és áhítattal tud az élet egyszerű szépségei fölé hajolni, és milyen bensőséges lelkeséggel képes elmerülni egy természeti táj vagy egy művészeti alkotás gyönyörűségében. A természeti táj nem egyszer er-

délyi tájat: hegyeket, erdőket, városokat és falvakat jelent, azt a tájat, amellyel a Gondviselés ajándékozta meg az erdélyi embert, és amelyet maga alkotott annak érdekében, hogy otthon legyen ebben az eredendően szép és gazdag tájban.

Hogyan is mondotta Tamási Áron Ábele? „Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne.” Igen, Somkuti Gabriella verseit is ez az otthonosság életeti: otthon van Erdélyben, ahonnan családja származik, otthon van a könyvek között és otthon van a versek világában.

Ennek a meghitt és példás otthonosságnak, mi több, állandó otthonteremtésnek a szolgálatához és megvalósulásához kívánok neki békés életet és alkotó éveket.

Pomogáts Béla

ELLENTÉTEK VIDEOKLIPJE

ARS POETICA

Nem kell a csilingelő vers,
nem a hasznos mankó, a rím,
a gondolatot ne ő sugallja,
ne ő legyen,
ki a szakadékon átsegít.
Kitépett nyelvű harang a versem,
csak érintésre kondul
peremén a szó,
s a szigorún szerkesztett
képes beszédet
úgy hatja át a rezgés,
mint alvó, hideg testet
egy forró ölelés.

MINT TÉLI NÁDAT...

Mint téli nádat befagyott tavon,
már rövide vágom a verset –
ha elfogynak tavaszra a szavak,
maradjon még valami
a holtig őrzött
jégpáncél alatt.

A POÉZIS VÉGE

A költők utóvédharcait
majd képregényben olvassák,
a „bánatos alkonyt” video mutatja,
s képernyők előtt fényben haldokolva,
öngyilkos ceruzák siratják
megíratlan sorsukat.

AMI MARADT

Ma már a költő a szívet
csak a tüdő és a máj
társaságában írhatja le,
az érzelmeknek kár is nekifognia:
ürességtől kong a bensőnk
s ami maradt, az csak anatómia.

ÓDA A PAPIRHOZ

Erő a papírfoszlány
s rajta a betűk arca,
szerelmed győződ meg vele
s birodalmak buknak el miatta –
hinnéd csak semminek,
fuvallat rokonának,
buborékként elpattanó
látszat-molekulának,
mit megrág az idő.
tűz-víz elemészt,
sarokba söpri láthatatlan kéz –
feltámad mindig újra
s lesz elpusztíthatatlan,
papír-teste újjáéled
százezer alakban,
mint csiga a házát, hordozza betűit,
csillámló útja nyomán
a világot a szavak ellepik,
nincs erő, mi e papírfoszlányt
valaha legyőzné,
ha egyszer már teleírták,
betölti küldetését.

IHLET

Mikor egy régi dallam
eret vág benned
s a véred lüktetése
mint késpengék ütközése –
mikor a szavak utolérik a képeket
s a születő versnek
alágyújt a képzelet –
mikor fésűfogaival a gondolat
lobogó hajadba kap
s kimondva-kimondatlan
belédkövül a pillanat –
mikor a biztos révet
egy szárnycsapásért elhagyod
s követed az álmot,
mit egy sirály röpte
a láthatárra rajzolt –
lerakod terhedet,
az értelem feleslegét,
s betűk bilincsébe zárod
léted foghatatlan örömét.

ARS POETICA II.

Legyen a rím csak meglepetés,
gondolat végén csattanó
csak úgy ér valamit az ostorpattogás,
ha nem túl gyakran hallható.

FODOR ANDRÁS EMLÉKÉRE

A „még” és a „már” mezsgyéjén éltél,
köztük a távolság csak dobbanásnyi,
majd összeszűkült a horizont
s csak Te lettél óriási.

A LÁTSZAT

A látványban az élet teljessége alszik.
Ha felébreszted,
varázsa megtörik:
szemed gyönyörét kínpadra vonja,
ami a dolgok és a lelkek
legmélyén lakik.

EGY FESTŐ KÉPEIT NÉZVE

Elisabeth Forestier-nek

Lehunyt szemű, lebegő maszkok,
mögéjük az arcot elfelejtették odatenni,
kettészelt, vérző kövek,
bennük a molekulák táncát
megállította valaki,
gyökerüket sirató fák,
kérgükön a tavasz
már hiába kopog –
és végül az ember,
aki a fénysebességre bízta magát
s most tenyeréből az időt kiejtve
mehúzza magát
a távozó lelkek
üresen hagyott
csontjaiban.

IRIGYELVE A FESTÉSZETET

Ha a fogalmakkal lehetne festeni,
az értelemtől a megjelenítésig
lerövidítve az utat,
úgy csonkolni a szavakat,
akár a tárgyak képét,
torz való fölött lebegtetve
a valóban létezőt –
ha a jelzés döbbenetét
a vers is föllobbantaná
s az unott jelzőket
lefaragva a főnevek elől
a színek szédületét
átvenné a papír –
ha a szem a fülnek kölcsönadná
a retina csodáját
s ikerszülésben jönne a világra
a látható és a hallható –
ha a tartalmat
csak a forma sugározná
s az idő prése alatt
egyetlen pillanattá szűkülne
ami csak hosszan mondható –
ha úgy lehetne, ahogyan nem lehet,
egyszeri képpé fagyva függnék a falon,
s betűk ketrecéből szabadulva
leheletemmel közvetíteném,
ami életemen, halálom túl,
emberi agyak s szemek tükrében
még nézhető és fogható.

ORSZÁG LILI KÉPEI

A világ benned süllyedt el.
Ha önmagadba néztél,
még láttad a megkövült időt,
az írást a falon,
jelek halmazát,
árvaságát a ledőlt oszlopoknak.
Felszínre hoztad a romba dőlt álmokat,
a földalatti élet zeg-zugát,
s a lépteidhez szabott labirintusban
magányod arctalan szobraihoz értél.
Te még tenyeredbe vehetted
a harmónia széttört cserepeit,
ránk hagyva lenyomatát
letűnt korok zárt világának.
A csúcscról még szétnézhetél,
pillantásodban a félelem sikolyával,
majd kitepelt szárnyú angyalként,
lehunyt szemű házak fölött
elszálltál a végtelenbe.

EGY EURÓPAI VÁROS FŐTERÉN

E kövek gótikája meddig az enyém?
Aki a múltat kifaragta,
gondolt-e rám is,
ki messziről jöttem kapujába
s ma már csak szemem nyilazza,
mit zsolozsmás szívek emeltek.
Európa meddig az enyém?
Bokájáig vagy hónaljáig
érhet-e fel világbíró vágyam
s beboríthatja-e tekintetem
testének teljes gyönyörűségét?
Kit bika rabolt el valaha,
megremeg-e kezem érintésétől
és ráemeli-e arcát
a rabokból lett vándorokra,
az örökké szomjazókra,
a megalázottan is lázadókra?
Nincs már kezemben Botond buzogánya,
írastudóvá sápasztott a kor,
tarisznyámból csak dalokra futja,
Európa-asszony lába elé ezt teszem.
Még nem tudom, hallgat-e rám,
s városainak követ lábam elé igazítva,
melléhez vonja-e fejem,
s haja sátrában otthont adva,
álmot cserél-e majd velem?

PÁRIZS, 1995

Egy bőrönd a világ,
két part a haza,
a repülőtér senkiföldjén
elengedte kezünk valaki,
s felhők között kutatva az utat,
a gép helyett magunkba szálltunk.

GÖRÖG TÁJAKON

A valaha-volt büszke oszlopokat
elfektette az idő,
álmukat földdel betakarta –
századok múltán meg ne hallják
kíváncsi korok kopogó csákányát,
amint szent mezítelenségüket
szemérmetlenül kitarják.

SÉTA A LUNDI PARKBAN

Bokrokat nyír a tekintet,
fényt kaszál a rét,
zöldbe öltözött a világ,
nem ismeri a tilosnak színét;
tejszínhab a felhő,
túl-édes az ég –
mért van, hogy a boldogsághoz
mindez nem elég?

ITÁLIA '97

Verona szikrázó egéből
galambok vére hull,
farmernadrágos Júlia
ott vár az utcasarkon,
kolostorkertek négyszöge
már nem épül lelke köré,
s a sötét sikátorokból
mint penge villan elő
Rómeo szeme.

ELLENTÉTEK VIDEOKLIPJE

Tojáshéj-roppanás.
A gótika boltozata.
Taposó aknák.
Karnevál tűzijátéka.
Széthulló birodalmak.
A fűszálak makacssága.
Fakérgék térképe.
Agybarázdák titka.
Tócsák fénylő tükre.
Kifordult szemgolyó.
Bánya-mély, szénpor füstje.
Koráll-zátonyok virága.
Afrika éhezik.
Az állatok etetése tilos.
Fejlövés, tarkólövés.
Széfben a korona-ékszerek.
Epekő-műtét, vesekő-műtét.
Csuklódon drágakövek.
A bilincs már kattan.
A képen sötét lesz.

VÍZIÓ

A múlt kiölte a jövőt
s most minden egyszerre létezik,
az idősíkok egymást fedik,
s egyszerre történik minden,
a kegyelem és a jóvátehetetlen,
a vízbefuló és a mennybetartó
sorsukkal egyszerre néznek szembe –
az áradó időnek nincsen partja
és egyszerre múlik el minden.

HÁBORÚBAN

Mindig a frontvonalban éltél,
elviselve céltábla-sorsodat,
s mert ellene semmit sem tettél,
hát elkerültek a nyilak.

A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ LEGENDÁJA

Papírmezőkön meneteltek a katonák,
a városokban virágok robbantak,
a börtönökön csak dísz volt a rács
s egy rossz álom volt az egész háború.
A gyűlölet sosem szántott árkot
ember és ember között,
s amiben arcunkat felejtettük,
épen maradt mindenik tükör.
Csak játék volt mindaz,
amibe belerokkantunk,
csak képzelődés,
minek foglyai lettünk,
s magunkat is megcsalva,
mesélünk az unokáknak
daloló torkú évekről,
elhamvadt szerelmeinkről.

XX. SZÁZAD

Szarajevótól-Szarajevóig,
pisztolylövéstől bombazáporig,
szelíd szőlőindáktól
betonoszlopok szögesdrótjáig
elnyújtózott e század bennünk,
kik vétlen bűnösökként
irtózatossá napjait végigéltük.

JÓVÁTÉTEL

Amikor az ököl hull cserepekre
s a lendület kudarcát
az épen maradt tükrök
mosolyogva nézik –
az élet nagy harcában
valami helyrebillen.

LAVINA

Tűz-halál, víz-halál, hó-halál,
a természet most öklöt mutat,
szűköl benned az életösztön,
marokra fogod mobilodat.
Ötezer év múlva majd kiásnak,
múzeumi tárgy leszel,
az idegenvezető ásít reád
s ijedtében egy kisgyerek
egy cukorkát félrenyel.

FELLÁZADOK

Belefáradtam mindig új cégtáblákat megtanulni,
betűzve belőlük sorsom változását,
s mire tegnapi határaitam megszokom
belakva viszonylataim zeg-zugát,
másnap új paranccsal új háziúr hangja dörren reám.
Már nem érdekelnek a frontvonalak,
gombostűre szúrt zászlócska
senki térképén nem kívánok lenni,
dőljenek el a csaták nélkülem
s hozzá a vért és könnyeket
ne a szívemből csapolják.
Ha arcát a világ naponta újrafesti,
színeváltozását követni kedvem nincsen,
maradhassak, aki voltam,
egy ember, ki csak nézi és kénytelen tűri
rajzását tiszavirág-éltü hadaknak.

A MÉDIÁHOZ

Hurrá! Az információ szövete kilukadt,
képzeletem rajta átbújik,
ne nyomjatok agyon a híreitekkel –
nem-tudni végre:
az is valami.

KORUNK HŐSE

Táskádban mobil csilingel,
a távolból valaki lépteid vigyázza,
szemedből képernyők üzenete
villog a világra –
zakatol benned a lőtás-futás,
mindig késésben vagy,
megérkezel, ahová nem vártak
és örömed nélkül
távozik a nap –
nincs már időd csillagokba nézni,
szemeddel kísérfni felhők vonulását,
alkalmat vadászol,
résnyire tágítva
betonfalaid szorító magányát –
ritmus igazítja kezed-lábad
és füledből patakzik
a jajgató zene,
észre sem veszed a melletted ballagót,
iránytűd csak önmagadra mutat –
elhagy lassan az életed
és még azt sem tudod, ki vagy.

SZABAD VÁLASZTÁS

Kötéltáncossá kényszerít a kor
s csak abban választhatok:
az ingó-feszülő kötelet
lábammal próbálom-e
vagy a nyakamon?

FOGYASZTUNK?

Vásárlunk mi sok feleslegest,
mert jön a nyár vagy közeleg a tél,
s évszakok váltólázában égve,
hullafoltos tárgyainkkal
már nem tudunk mit kezdeni.

SZÁZADFORDULÓ

Rózsalugasban fogant meg a huszadik,
frakkos urak hada köszöntette,
egy bank széfjében született a huszonegyedik,
millió koldus sóhaja kísérte:
vajon a jövő században nekik
csak a harc kényszere jut,
vagy kenyérre is telik?

SZÜRKÜLET, VÁROSBAN

A bérgyilkos kiterítette a lelkét,
fegyverét gyöngéden belecsmagolta
(mert vízhatlan a lélek
és a gyűródést is jól túri)
a túlélő kést magához vette,
szeretőjétől kölcsönkért
egy fekete harisnyát,
gondolataira kesztyűt húzott,
eszébe jutott anyja is
(az ügyvéd majd erre hivatkozik) –
azután lassú léptekkel elindult
s csak ő tudta:
az élet esélye annyi,
amennyit zsebében hord,
mert valaki hajnalra semmivé válik,
hajszál lesz fogaskerekek között,
véres csikorgás tengelyében –
mialatt ő már messzire jár,
s tisztán mosott kézzel, papír-mosolyával,
papírpénzeket kötegel.

*HOMMAGE À VILLON,
avagy
csoda a körúton*

A nagyváros kellős közepén,
áramszünet idején,
egy lebénult villamos a sarkon
felhúzta vitorláit,
s jó széllel elindult,
messzi partok felé.
Az emberek csak nézték
a vitorlázó villamost,
de mire észbe
kaptak volna,
a sárga kocsi képzelete kifulladt,
s egy perc alatt olyan lett,
mint a többi villamos.

Ajánlás

Herceg, sínreszabott életed
töltsd fel reménnyel,
s társul szegődik a csoda is,
ha szemébe elég mélyen nézel.

LAKÓTELEP

Harmincnyolc tavasz,
harmincnyolc panel kocka,
melyik zuhant a másikra,
most már végképp mindegy –
tárva az ablak, ugrani kell.

FALFIRKÁK

Torz betűk lázadnak a falon,
bennük az üresség kiabál,
keresve sem találsz egy arcot,
mely mögéjük úszva,
vonalak rácsain át
valami emberit mutatna.

HAJLÉKTALANOK

Zeg-zugos utat vág az alkohol
egyre lomhább agyukban,
elborult szemüket ösztökéli
villódzó reklámok sora,
nylonszatyorban hurcolt otthonukkal,
borostás arccal ténferegnek,
beléjük nőtt ez a város,
amelyik őket kivetette –
kérges kezükkel nem babrál öröm
és aszfaltra fagy a lábuk,
villamos vágja el szívverésük
s az infarktus csenget rájuk –
leszállnak az utolsó állomáson,
alakjukat a köd elnyeli,
s itthagyt sorsuk hűlt helyére
a villamosban nem mer ülni senki.

VERONIKA

Uram, az arcod ittmaradt,
kendőmbe fagyottan,
az emlékezet nem törli le
s a hatalom rettegve féli.
Szívem alá ha rejténém
tán belehalnék egy napon,
zászlóként ha lobogva vinném,
megköveznének az emberek
és a hadbavonulót
arcod nem segíti.
Világ sebeit bekötözni
kevés ez a darabka rongy,
égre ha feszíteném,
menedékem is alig volna.
Megkínzott arcoddal megverve
futok az emberek elől
s utolsó ajándékokkal gazdagon
ott van a helyem
a legszegényebbek között.

ANTALL JÓZSEF SÍREMLÉKE ELŐTT

A lovak szétszakították az eget,
s alatta az égtájakra bomlott világ
egy tenyérvnyi csöndet hagyott,
helyet az emlékezésnek
s a lelkiismeret szavának talán,
mely a megbántottnak sírjához
egyszer még utat talál.

HÚSVÉTI GONDOLATOK

M. Nóra emlékének

Ha eljön majd a Feltámadás
– ha eljön még egyáltalán –
e szétfutott ország
hogyan szedi majd össze
elhányt csontjait,
hány égtájból imádkozva össze
megszakadt szívek ezreit,
légióját a hontalanságba költözötteknek?
Hány megroppant gerinc
támad fel a trombitaszóra
s indul még egyszer hazafelé,
hány üres szengődörben éled fel
halványuló képe a honi tájaknak?
Nem akarom látni e megtört sereget,
erőm nincs szembenézni velük,
éveik súlyát csak ők tudják cipelni,
az arctalan vonulók,
egy örök haza meghívottjai.

KELET-EURÓPA

A sapkák elmentek kéregetni,
s a magukra hagyott tar fejek
most úgy világítanak,
mint jelző-oszlopok
a reménytelenség országútjain.

KIHANTOLÁS A 301-ESBEN

Nagy Imre emlékének

A húst megette a föld
s most két csont viseli
a súlyos bakancsokat,
melyek a tárgyak makacs túlélésével
úgy buknak elő a sírgödörből,
mint karóba húzott ártatlanok,
kiknek ölében többé virág nem terem.
Árvíz sodor így redves farönköt,
állat menti így kölykeit,
ahogy e két bakancs gázol most át
évtizedek mocskán és bűnein,
nyomukba nem érnek a gyilkosok,
nem ér fel hozzájuk a förtelem,
döngő léptekkel már szívünkben járnak,
de e kísértetjárás visszhangjára
a kor még mindig nem felel.

FATEMPLOM

Makovecz Imrének

Ott áll az Isten háza,
melyben a múltunkból arrajárók
mind otffelejtettek valamit:
figyelő ablak-szemet,
óvó-intő tornyot,
befogadó mélyét a kapunak
és a küszöb áhítatát.
Csillagot lehelt rá az éj,
ereszén megpihent a Hold,
és a hajdanvolt fák levelei
mint hazajáró lelkek,
a gerendák mélyén
zsoltárt énekeltek.

KISEBBSÉGBEN

Mindig nagyobbat ugrani,
ha ütnek, talpon maradni,
táncos lábbal jövőt kavarni –
meddig bírod még?
Mindig a kínból próbálsz
valami foghatót kifaragni,
pocsolyából mámort idézni
s az üveghegyeken túlról
pálmafákat hazahozni.
Lelkedben béna harcosok
távoli szőlőtőkék mankója kopog,
s te agyadból sajtolod ki
a musttá forró szavakat.
Sorsodba beleszótték
a század minden viharát,
s vitorlás kedved tőből kiszakítva,
sziklához csapódva tanultad
az árbóc-nélküliek
gazdátlan árvaságát.
Mit kellene még meghódítanod,
hogy végre egyenlő mértékkel mérjenek
s hazát leljél ott is,
hol már házak is alig vannak,
s szél-forgatta ablakaikon
nem néz ki már senki.

KÉT NEMZEDÉK

Mikor a szavaktól először váltak el a tettek
s lett „nem igazzá” az igaz,
mikor a kétely gondolata
nem léphetett a napvilágra
s tegnapi hitre gúny volt a válasz,
mikor az „ezer év” csak dajkamese lett
s anyanyelvű testvéredet már senki sem védte –
fiad közönyét itt keressed.

A MESSZIRE SZAKADT FIÚ

Kő-tömb apám,
én nem rád építem a házam,
tarka ligetek hívása,
idegen égnek ígérete
lesz majd otthonom,
az anyatejtől édes szavakat
fiamnak nem adom át
és sorsotok kulcsát
kezébe nem teszem –
a nagyvilágra igazítom majd lépteit,
hogy meg ne botoljon a haza küszöbén,
ne fájjon neki,
ha mosolyotok sem érti,
s ne bánja, hogy érte már nem jön el,
Csaba királyfi
csillag-ösvényen.

A MAROSVÉCSI KŐASZTAL KÖRÜL

*Kemény János
és Wass Albert emlékének*

A kőasztalt körülülük
kőkemény beszédű
kőarcú emberek,
kőoszlopok
elszánt szentjei,
közivatarok
szelíd megkövezettjei,
megkövesedett életünk
szent elődei.
Ott ülnek ők,
mint a tizenkettek
az utolsó vacsorán,
ülnek és virrasztanak,
mint a tizenhármak
az utolsó előtti éjszakán,
hegyeket mozgat a szavuk
és vizet fakaszt a kősziklából,
kő-tömbökbe fagyott álmukkal
megrengetik a világot,
kő-asszonyaik szülnek
kő-gyermekeket,
akik a Wass-nál Kemény-ebben
folytatják művüket,
kő-sorssal vállukon,
kő-bölcsőt ringatva,
a ránk-kövült ál-orcát
holtig vállalva.

A RÉGI VÁROS

A város kézenfogta a Marost
és együtt indultak a nyárba,
zongoraszó hajolt ki az ablakon
s a kamaszok az első csókot tanulták,
felforrósítva a hús kapualjakat.
A köves utcákon üzekedve járva
homokot hordtak a tüskés szelek,
nyomukban pirulva csukódtak össze
az estikék gyöngé szirmai.
Ismerős léptek kongatták el a delet
és harangszó hátán jött az alkony,
szertehintve a kertek könnyű illatát.
Ráérős arcokkal megteltek a padok,
szavak görgették a világ száz baját,
majd a Főteret a tűnő időre hagyva
ki-ki hazavitte kiszabott sorsát.
Kit élte akkor erre vitt,
az elsüllyedt város hangjait
fülében hordja szüntelen,
s estét vár akkor is,
ha pirkad már a nap.

A ZSARNOK

Rézgombok a diktátor zubbonyán,
sorsunk cérnája csavarodik köré,
kénytelen erősítve azt,
amit letépni vágyunk.

*AMIKOR SZEGEDEN NEM VETTEK FEL
AZ EGYETEMRE 1948-BAN*

Tizennyolc éves lettem én –
kárpótlás e költemény,
sajgó
jajszó,

panasz, mellyel vigasztalom
e kávéházi asztalon
magam
magam.

Tizennyolc éves lettem én
s nem segít rajtam gyorssegély.
Sebaj!
E baj

tán sokunkat ért manapság.
Az egyetem zárt vasrácsát
nézi
s tépi

szemünknek villany-ostora.
S ha akad olyan ostoba,
ki fél,
s remél,

inkább az ebnek higgyetek!
Nem kell itt a ti szívetek,
bár szép,
s egész.

S ha örültök elvtárs urak,
az egyetemi padokat,
könyvet,
széket

nem sározza be hirtelen
ez a sok osztályidegen –
tartást,
tudást

megszerzünk mi az életben,
összeszorítva békétlen
szívünk
s öklünk.

Hatvanegy éves lettem én
s már túl a pálya peremén
várom
s látom

feltűnni igazunk csillagát,
értünk tüntető ifjak hadát
jönni
s győzni.

A szívem most már megbocsát,
elve végre szabad hazát,
Szeged,
neked.

(József Attila emlékére)

LEGYŐZETTÜNK?

Utcáinkra beköltöztek az idegen istenek,
pókhasú szörnyek,
kántáló bölcsek –
tarfejű báb-emberek kísérik őket,
dobok robaja, sípok sikolya
utat vág nekik,
utat a nappalba-éjbe,
ösvényt a szívünkig.
Védtelenek hogyan lettünk,
titkok csábító örvényébe miért hullunk,
bódító illatok füstjében
magányunk oldását keresve.
Akaratlan lettünk: a mindent-akarók rabja,
cserélve új mesékre régi hitet.
Már hiába támasztjuk vállunkkal az időt,
századok bűne ránk ne roskadjon,
az egy és oszthatatlan istent
amiért széjjeltépni hagytuk,
s hatalmunk csúcsára gőggel felszegeztük,
elrettentő üzenetül,
a fehér ember Krisztusát.

A KERESŐ

HOL VOLT, HOL NEM VOLT...

A sárgára érett házfalat
zöld repkény tapogatja,
múltba viszi lábam
a macskaköves utca,
vállammal tartom az eget,
nehogy emlékeimre zuhanjon,
nyitom a rozsdás zárat
s látom az oleandert az udvaron,
hallom a verkliszót, amint
dallamán labda gurul,
madarak hálnak az ereszcsonán
s nyikorgó kordélyt szamár húz –
a napfényes délutánt teleírják
az arrajáró emberek
és csordultig tele bögrék várják
szomját a gyermekeknek –
eldobott képeskönyvet lapozok,
kinőtte rég a képzelet
s most örökre a lapok
foglyai maradnak
tündérek és hercegek.

AZ A GYERMEK

Mint a gyermek,
ki a sötét szobába
lépni nem mert,
mint a dallam,
mely lőtt madárként
utolsó szárnycsapással
az égre írta önmagát,
mint a patak,
mely visszafelé folyt
s meghalni tanult
saját forrásában,
mint az éjjel,
mely gyógyító kötését
vérző alkonyokra fonta,
mint kanyargós út,
mely görbeségét
falnak ütközve egyengette –

igen, az a gyermek,
ki a sötét szobába
lépni nem mert,
ott volt mindenütt,
a lelőtt madárban,
az utolsó szárnycsapásban,
a patak halálában,
elvérzett alkonyokban,
eltévedt utakban –
ott volt mindenütt
és nem volt sehol,
az életéből kihullt
minden, ami volt,
utolsó fillérével
kegyes halált venne,
a sötét szobába
végre lépni merne.

RÉGI EMLÉK

A sült-gesztenyének csak illatát akartam megvenni,
az árus döbbenten nyitotta kerekre szemét:
„A gyerekkor emléke meg nem vehető,
csak ehető az, amit én pénzért adhatok.”

A GELLÉRT-HEGYRE INDULOK

Miért tűnik fel álmaimban
a leszakadt Himfy-lépcső,
a bombatölcsérrel viselő,
a sehova nem vezető lépcsőfokok,
a kép, amely gyermekeinknek
csak filmhíradókból ismerős –
kéregető tenyérként a múlt
még ma is egész valómat követeli,
amint álmaimban felmutatja
az akkor-volt város feldúlt köveit.
Ötvenöt év – mi az?
Egy emberöltő sem varrja össze bennem
e lépcsősor vérző sebeit,
egy nemzedék sem építi fel
a rommá lett ifjúkor szétlőtt éveit –
hiába a lobogó zászlók,
tűzijátéka ünnepeknek,
zöldellő bokrai a hegyoldalnak –
kínzó álmaimban a Himfy-lépcső
újra és újra beszakad.

VASÚT 1944-BŐL

A vasúti kerekek
agyadban lüktetnek,
az acél-hideg sínek
átfogják szívedet,
kerekek kattogó zaja:
többé már soha,
többé már soha,
hazafelé soha,
dobhártyád reped belé
s a rettenet tűnik
tágult szemeid elé,
az első ősz hajszálak
készülődnek a bőröd alatt,
látod a fákat zuhanni,
az út mentén elmaradni,
a gyermekkort sodorják,
sárgult levelek betakarják,
ismeretlen jövődet
bőröndben cipeled,
és kattognak a kerekek:
többé már soha,
hazafelé soha –

azóta ötvennégy évből
épült egy kártyavár,
megérkeztél, de kire vár
az a sínek között elmaradt
labdaként guruló gondolat,
ha te sem tudod kimondani,
a rettenet nyarán
ki volt a bűnös
és ártatlan ki volt,
megbocsát-e az élő
s megbékél-e a holt?

VISSZAFELÉ

Egy tépett-fülű játékmackó ballagott előttem,
mutatta az utat a gyermekkorba,
egyre nagyobbakat léptem,
nyomába mégsem értem,
előttem az út elfogyott –
s mint akire kitárt-karú szekrény
ezernyi kacatjával rádől,
emlék-szilánkok súlya alatt
levegő után kapkodva,
valamiről végleg lemaradtam.

MÉG MEDDIG?

Még mindig azt hiszed,
hogy az arcod mögül te nézel ki,
s a régvolt húszévesnek mosolya
fénybe vonja a világot.
Még mindig azt hiszed,
hogy a vonatok neked indulnak el,
s zakatolva-zihálva szakítják át az éjszakát,
hogy vágyaid hajnalába érjenek.
Még mindig azt hiszed,
hogy a lépteid útját te álmodtad,
táborhelyeden sátrat te ütöttél,
égbe-nyúló ormát mások is látják,
s nem a feledés árkolja körül.
Még mindig azt hiszed,
eljutsz oda, ahová akartál,
s lesz még lélegzetnyi erőd
megkoronázni a befejezhetlent,
száz sebből vérző,
egyetlen életed.

AZ IDŐ

Az idő szorításában
hajdani szikla-lényem
homokszemekké peregve,
üvegketrecbe kényszerítve
legyőzött perceit méri.

A KERESŐ

Én már rég nem vagyok
a viszonylataimból vagyok
erdők sűrűjében keresem magam
minden fa törzsébe
a nevem vésve van
itt jártak akik szerettek
jelet hagytak és elfeledtek
akik a semmiből kifaragtak
majd a semminek visszaadtak
most a bibliai öt kenyérként
ötezer darabra szaggatva
kezek-fák sűrűjében
riadt vadként csapást vágva
összegyűjtöm önmagam.

FÉLELEM

Égő villanykörtéket dobtam
az éjszaka lába elé
s az esti mesék
szomjával szívemben
hajnalt vártam vacogva.

HIÁBA

Tenni vágyó karod
könyökig nyúlt a semmibe,
a szívedben nőtt füvet
az idő kaszálta le,
haldokló árnyékodon
átlépett a nap,
s zúgó vizek mosták kerekre
torkod lázadó kavics-szavait.

REJTŐZKÖDŐ ÉLET

Feltornyosult mögöttem az idő,
félek, hogy egyszer rámsuhan,
menekülés sebzi fel a lábam,
bezárulnak előttem az utak.
Felhőkarcoló éveim most vezekelnek
az elhagyott kunyhók melegéért
és farkasfogak tépik széjjel
az eltagadott titkos vágyakat
meglapuló éjszakáim
könnyes párnái alatt.

A SZABADULÁSÉRT

Önmagam kerestem,
e száználmas fikciót,
kit évek munkájával
építeni véltem,
holott csak elfogadtam
növekvő anyagcserém
ember-szabású produktumát.
A sejtek információ-cseréje
már mindent tudott rólam,
míg én táguló szemekkel
a világot hittem felfedezni.
Hormonok harcának
csak nézője lehettem,
ha tombolt bennem a szerelem,
a kémiai reakciók függvénye.
Minden mozdulatom
a gének kitaposott útján haladt,
ők jobban tudták, mint én,
másnap milyen kedvvel
lépek a világba,
s ragadok-e majd fegyvert
véget vetni az önámításnak?
Akaratom Ariadne fonalával
a sejtek labirintusából
végre kijutni vágyom a fénybe,
s a megtalált felelősség mámorával
egy magam-választotta sorssal
megküzdének az életért.

VÁRAKOZÁS

Batyuban már a hétköznapiak,
hétfőtől-szombatig
cipelem vállamon,
s mint lőtt seb a naptárban
elvézlik hajnalig
a piros-betűs vasárnap –
kiürült batyuval várom,
hordozni való új napot,
megszenedett vasárnapot
adnak-e még valahol?...

A VASÁRNAPOK MEGŐLŐJE

Vasárnap délutánokat gyilkolok
s a véres küzdelem után
a kibelezett naptárak
végre ünnepnapok nélkül
szolgálik magányom csendjét.
Szikár hétköznapjaikkal
most félve vigyázzák,
hogy meg ne zavarjanak
a dédelgető idők karján
megülő boldogok,
kik súlytalan lelküket
derűs felhőkként eregetve
benépesítik az eget,
és csakazértis ünnepeikkel
elhúznak lassan a fejem felett.

NAPJAINK

A gondolatot kiveri fejemből
az örökké szóló rádió,
még nyíló érzelmeimre
az utak erőszaka gázol,
vágyaimtól fényévyire a sorsom –
s már nem tudom,
bujkáló életem
melyik piacra vigyem,
ki ád még érte valamit?

ÉBREDÉS

Hiába alszod le a távot
élet és halál között,
egy ajtócsikorgás
lefékezi az álmod
s az ütközés szomorúságával
rádnyit a reggel.

MIKULÁS

A bocsánatot kifényesítve
csizmámba tette a Mikulás,
felnőtt vagyok, mást
aligha várhatok már –
a bocsánatot, ez égi jelt
ablakom kitárva,
gyermekként fogadom,
s holnap, ha bántanak,
piros, zizegő papírjából
szelíden kibontom.

TÉL

Szorító öleléssel
zsákot húzott a december
ez a kedélybeteg ember
sokaknak szívére.
Most a durva szövet alól
dobbanások morze-jeleivel
segélyt kér a depresszió.

DEPRESSZIÓ

Tükrödbe fagyott arccal,
őshüllő-bútorok között,
nyúlós homályban élsz,
napfényt kerülve,
múltad foglyaként.

Simogatást csak a függöny rojtja ad,
vágyaid zárt fiókok rejtik,
lépteid kopott szőnyegek vigyázzák
s életed becsukott ablakán
nem kopogtat senki.

Néha visszhangot ver a telefon,
a világ egy téves kapcsolással üzen,
s riadt madárka-kezed
elejti a kagylót.

Agyad zúgása nyomán
elindul veled éjjel a szoba,
forog veled a mozdulatlan élet,
s te partra-vetett halként
iszonyodva várod,
hol virrad rád a hajnal.

VASÚTON

Lelkem senkiföldje,
ti száguldó vonatok,
két cél között az átmenet,
két börtön között a szabadság
reményét kattogva viszitek.
Az ablak keretében hanyatteső tájak
visszahúzó emléke nem köthet,
ponttá zsugorodó arcok
búcsújának terhét a szélnek adom.
Vonat-magányom eszmélő ideje
befelé vezető utakra hív,
régvolt tetteim rugóit kipattintva
a kiugró valósággal szembesít .
Magamra találva, önmagam felelőse,
a vonat száguldása vagyok,
szemem a nyílt pályák horizontjához szokik –
állomásról – állomásra érzem az erőt
s csak a megérkezéstől félek,
jól tudva: nem révbe,
s nem önmagamhoz térek.

TŰZRAKÁS

Mint tűzifát aprítom fel az életem
s a lángra-gyúlt hasábok hegyén
versek nyújtóznak a magasba,
elhamvasztva lassan
csontig fájó emlékeimet.

LÉPÉSBEN MEGY

Lépésben megy vágtahoz szokott agyam,
paripák futását többé nem idézi –
s ha nyergéből
a lovas is lefordul,
a gazdátlan gondolattal
pusztába fut a ló.

MINT AZ ÉJJELI ŐR

Vándorbot-tollam
nélkülem indult útnak,
hajdan versben ázó arcom
napszíttá rongy csupán.
Izzó vasból már nem kalapálok
szikrázó, gyújtó szavakat
s az ég bordáit nem tapogatják
választ kereső ujjaim.
Csak a földön ülök sírva,
keresve valami elveszettet,
kapaszkodónak égi lajtorját,
támasznak föld göröngyét.
Nem hallom az utak hívását,
vágy bennem nem zakatol,
csak a vér futását figyelem
amint testemet körbejárja,
mint éjjeli őr, ki fáradtan
már csak az óra ütését vigyázza.

KÓRHÁZ-DOBOZBAN...

Kórház-dobozban élőknek
kurta az álma,
angyal-sereg szabja-varrja
ollóval-cérnával –
siettükben észre sem veszik,
egy gomb mindig
leszakad reggelig.

MŰTŐASZTALON

Míg a tudat átlátszó üvegén
kapaszzkodó körmöd csikorog,
tested egy másik dimenziót keresve
hangtalanul siklik a mélybe.
Nem látod a vért
és nem találkozol
zokogó önmagaddal,
fekszel az időtlenség peremén,
s gazdátlan óráid,
mint tengelyét veszített őrült kerekek,
szanaszét rohannak.

JÓVÁTÉTEL 2.

Agyamban kivirágzik
egy visszatérő gondolat:
ujra kellene kezdeni,
az úton visszafelé menni,
köszöntve minden percet,
ami a kezemből kiesett,
haragom kicsorbult élet
végleg félretenni
s a kérni nem tudóknak
a pohár vizet odaadni –
feladva mindent,
amivel magam építettem,
mások gond-batyuját
vállamra nem vettem –
már csak ez éltet,
a jóvátétel pillanata:
ellenszegülni az időnek
ziháló akarattal,
a végtelent a végeshez mérve,
lehetetlen álmokat
valóra cserélve.

ÉLET? HALÁL?

Árokba boruló félelem,
orvosért futó éjszakák,
a megdermedt idő alól
kifut velem a világ.

SIRATÓ

Átlényegültél még utolszor
hajadnak tincse füstkarika lett
amint a szárnyas tűznyelvek
maroknyi porrá tették
egyetlen életed.

UTOLSÓ KÍVÁNSÁG

A sínpályát
testemmel kísérfeni,
tizedik emeletről
utcakövet nézni,
szélmalom harcaim
szélnek ereszfeni,
s egy jótékony viharnek
lelkem átengedni.

MÁR CIMBORÁM...

Már cimborám az Öregúr
aki a mennyben lakik –
hé, ne siess olyan nagyon,
még ideköt valaki.

LESZÁMOLÁS

A lépést a lábához igazítsad,
enni ne csak a testnek adj,
a pusztító szenvedélyt taszítsd el,
vigasztaló, hogy a halál már közel.

HÁT ÉRDEMES?

Utak keresztbe,
célok kinevetve,
magányod gyümölcse
méltatlan kezekbe –
egyszeri életed
halálba vezetve.

MÉG EGYSZER

MÉG EGYSZER

Titkos áramkörein a vér
gyorsabban kering
és érintésre robban,
mióta vággyal-vert éveim
te újra visszahoztad –
a csigolyákba kapaszkodva
kúszik a fájdalom,
fel az agyba,
a megkésettség fájdalma,
mit az évek súlya
a reménytelenség faláról
megsokszorozva ver vissza –
szemem kőpadra vonja
látásod gyönyöre
s kezemből kihull
az erőszak ereje,
útvesztőidbe hatolva
magam elvesztettem
s emlékek pörölye alatt
forró vasként felizzik
már alig parázsló életem –
a szikraeső fényénél még elhiszem,
kikovácsolni van még jövő,
átélni van még pillanat –
s ahogy szemem körül még egyszer
megfordul a világ,
tisza kezekkel érintem
érinthetetlen arcodat.

TALÁLKOZÁS

Ha igazán akarsz engem,
messzire kell menned
bejárnod évek sűrűjét
s ha elérted a pontot,
ahol számodra is
megszületik az idő,
meg nem állhatsz.
Menned kell tovább,
amíg kezem szorítása
meg nem állít,
és nekivágunk az útnak együtt.
Emlékeimmel majd beterítelek
s viselni fogod az életem,
mit egyedül hordozni
már gyöngé vagyok.
Barázdált homlokom
ujjaid szántsák fel,
két szemöldököd szárnyán
vágyam tanuljon repülni –
a feledés legyen vendégünk,
míg kötelékeiből a múltnak
végleg feloldozol,
s mindazt, mi voltam,
s azt is, ami vagyok,
akkor már te is
igazán akarod.

BEFEJEZETLEN VERS

Ha majd a csillagok
szemedbe visszaköltöznek,
s kirajzolják a csillagképet,
mely születésemkor
feszült fölöttem,
ha majd a dobok ritmusa
táncos lábad üzenetét hozza,
s esőcseppek csillámló ezüstje
lesz hajad egyetlen ékszere –
majd elindulok én is feléd,
összegyűjtve az évek polcairól
amit magamból neked megmutatnék,
és felszikkázik egy találkozás,
amilyen nem volt soha még...

KEZEMBE VETTELEK...

Kezembe vettelek,
mint drága hangszert,
melyben dallamok
aludtak mélyen –
remegő húrjait
éjből hajnalba hívtam
és ujjaim hegyén
megszületett a szerelem,
mely ott volt öröktől fogva,
sejtjeinkbe írva.

IFJÚSÁGOD BOZÓTJA...

Ifjúságod bozótja hívott
s szemeid aknájára léptem –
még ragyogásnak láttam a robbanást,
mely ingovány reményem
darabokra tépte.

KÉRÉS

Amit az emlékezet hálója befog,
aranyhalat vagy kavicsot,
mind eléd öntöm: válogasd,
a múltamnak értelmet adj.
Tenyeremből jövőt mondj,
sebeimtől ne irtózz,
s a virágokat, ha lehet,
ne szélbe szórd,
kezembe tedd.

KÉTFÉLE DIMENZIÓ

Te ura vagy az időnek,
én a rabszolgája.
Amit mérnek, hamarább elfogy,
a két mutató életem körbezárja.
A te kezedből nem hullnak ki a percek,
mikor az óra nekem üt,
az neked a kezdet.
Engem szorít az élet fegyelme,
s ámulva nézem,
ahogy téged körülvesz
az áradó idő kegyelme.

NÉGY MINIATŰR

1.

Kinyitom a szemem.
Beleköltözöl.
Kinyitottad a szemem.
Már belülről dörömbölsz.

2.

Beszélsz. A szavaidon hajózom.
A kávéház elindul velem.
Ha süllyedsz, partra segítlek.
Ha süllyedek,
tán észre sem veszed.

3.

A célok között válogatunk.
Te magad keresed.
Mióta eltévedtem benned,
én is magamat keresem.

4.

Már lihegnek a lépcsők.
Nyújtod a karod.
Szemem elejti a tárgyakat.
A szemedet is kölcsönadod?

AZOK A REGGELEK

Kávéból-mézből szótt reggelek,
az álom csöppje még az ajkadon,
ujjaim rajzát őrzi a tested
és visszaúsznak az éjbe
parttalan hajnalok –
hová lettek azok a reggelek,
enyhülést nem hoz a hajnal,
s kezed nem simogatja ki
lelkemből a verset,
mit lábad elé tenne
hű kutyaként a szerelem.

ÁLOM

Álmomban lejtővé nyújtóztak a lépcsők,
a kockakövekből százszorszépek lettek,
dallamba váltott az ajtó csikorgása
s a falak lombként zizegtek –
te jöttél az úton,
egy kosár jókedvet cipelve,
hajadba napsugarat tűztél –
olyan volt, egészen olyan,
mint amikor még éltél.

HAZAJÁRÓ

Mint aki otthonosan mozog,
úgy jársz-kelsz álmaimban,
megigazít kezed egy tárgyat,
helyére teszi egy-egy gondolatom,
kinyitod az ablakot a frissítő szélnek,
lelkem asztalára virágot teszel,
majd behúzod az ajtót magad mögött,
csendesén mész el,
fel ne ébresszen a hiányod.

M.

Egy tompa fény a kézfejen,
homlokodon a lepedő ráncai,
még elhiszem, hogy alatta
a halál veled
csak bújócskát játszik.

AKI A TŰLPARTRA SIKLOTT

Mióta kettészakadtál bennem,
csak arcod múltja az enyém,
volt-lényed, e levetett ruhát
temetetlen holtként siratom,
várva a csodát,
hogy tán újra magadra öltened –
a földből tíz körömmel is kikaparnám,
az égtől száz imával is visszaperelném
azt, aki voltál,
s akit elhagytál,
amikor megfagyott benned az isten –
belaktad már felbolydult világod,
hol engem otthontalan hagytál
s nem ismersz önmagadra
már szemem tükrében sem –
kezed nem találja a fogódzót,
mely az örvényből még egyszer visszarántana,
s volt-szerelmünk lendületéből
a fájdalomakra hasadt világ
helyrezökkenne lelked kapujában.

MŰLIK A SZERELEM

Gyöngysorba fűzött napjaink
leszakadva gurulnak széjjel,
testünk a négy égtájjá szakítva
hírét viszi elmúlt gyönyöröknek.
Összebogozott életünk felett
kések ítélete villog,
s álmunkból kivetkőzve
didergő lelkünk télnek adjuk.
Mint kopár szigetek úszunk
két feledés partja között,
s a gombostűre szúrt pillangók
verdeső kínjával tagjainkban
régvolt órák takarója alatt
egymás kezét már nem keressük.

TÁVOLODÓBAN

Búcsúzom tőled.
Tágítsd ki a pupillák
szűk alagútjait
s fekete mélyükből
az alvó aranyrögöket
utoljára még szemembe kapcsold.
A feltámadó éles szél
kettévágja a mondatot
s mint húros hangszert,
arcéled pengeti.
E hangtalan zenével fülemben
odatérdepelek a száguldás elé
s lehajtott fejjel várom
messzire vivő sodrását.
Holnapra szirmokká bomlanak
az esőtől párálló rögök
s a virágok gyorsuló léptét
együtt már nem követjük.
Lobogó hajamra szél, ha támad,
nem kezded simítja el,
s az este ha leejti függönyét,
nem lesz már titkom,
mit rejtegetni kell.

SZAKÍTÁS

Maroknyi sötétséget vess reám,
az anyatej édességével többé ne igézz,
tarts számon, mint elveszettet,
s csapd a vasajtót születő vágyam elé.
Ne vágj rendet a szavak sűrűjében,
hagyd benőni az ösvényeket,
a sebzett vad is bozótot keres,
ha meghalni készül benne a szerelem.
Megbocsássad, ha nem tudtam
egyetlen szerelem tengelyében élni,
várva a halálos lövést
egyetlen szempár célkeresztjében állva.
Adott s kapott sebeinknek vérrögeit
majd igazgyönggyé érleli a múltunk,
s mi kettőnk kínjából született,
fénylő csuklód ékköve legyen.

HIÁNY

A tenger ölelése nélkül
mint óriás-hal teteme,
olyan a partravetett szerelem.

A KÉS

Bensőmben egy gazdátlan kés forog,
bennem felejtette valaki,
majd továbblépett, sorsomra hagyva,
az örvénylő sebet
az időre bízva.

HA ELMÉSZ

Ha elmész,
az az öregség kezdete.
Ha elszállsz,
az a nem-lét üzenete.
Ha elhagysz,
megszületik a zokogás.
Árvaság szakad rám,
ha vissza nem találsz.

AJÁNDÉK MÉGIS

Egy perc pallója jutott neked is
a szakadékba szédült szerelem fölött,
egy kéz szorítása, mely láncreakcióként
évtizedekre adott erőt,
egy tekintet, mely hüvelyéből kirepült kardként
a világot sebezte föl érted,
egy mozdulat, mely feldúlt életed
párnaként igazította fejed alá.

BETŰRENDES MUTATÓ

- A Gellért-hegyre indulok 63
A kereső 69
A kés 114
A látszat 15
A marosvécsi kőasztal körül 51
A második világháború legendája 27
A médiához 32
A messzire szakadt fiú 50
A poézis vége 9
A régi város 52
A szabadulásért 73
A vasárnapok megölője 75
A zsarnok 53
Ajándék mégis 116
Aki a túlpartra siklott 109
Álom 106
Ami maradt 10
Amikor Szegeden nem vettek fel az egyetemre 1948-
ban 54
Antall József síremléke előtt 43
Ars poetica II. 13
Ars poetica 7

Az a gyermek	60
Az idő	68
Azok a reggelek	105
Befejezetlen vers	99
Depresszió	80
Ébredés	77
Egy európai város főterén	19
Egy festő képeit nézve	16
Élet? Halál?	88
Ellentétek videoklipje	24
Falfirkák	40
Fatemplom	47
Félelem	70
Fellázadok	31
Fodor András emlékére	14
Fogyasztunk?	35
Görög tájakon	21
Ha elmész	115
Háborúban	26
Hajléktalanok	41
Hát érdemes?	93
Hazajáró	107
Hiába	71
Hiány	113
Hol volt, hol nem volt...	59
Hommage à Villon, avagy csoda a körúton	38
Húsvéti gondolatok	44
Ifjúságod bozótja...	101
Ihlet	12
Irgyelve a festészetet	17
Itália '97	23
Jóvátétel 2.	87

Jóvátétel	29
Kelet-Európa	45
Kérés	102
Két nemzedék	49
Kétféle dimenzió	103
Kezembe vettelek...	100
Kihantolás a 301-esben	46
Kisebbségben	48
Kórház-dobozban...	85
Korunk hőse	33
Lakótelep	39
Lavina	30
Legyőztünk?	56
Lépésben megy	83
Leszámolás	92
M.	108
Már cimborám...	91
Még egyszer	97
Még meddig?	67
Mikulás	78
Mint az éjjeli őr	84
Mint téli nádat...	8
Múlik a szerelem	110
Műtőasztalon	86
Napjaink	76
Négy miniatűr	104
Óda a papírhoz	11
Ország Lili képei	18
Párizs, 1995	20
Régi emlék	62
Rejtőzködő élet	72
Séta a lundi parkban	22

Sírató	89
Szabad választás	34
Szakítás	112
Századforduló	36
Szürkület, városban	37
Találkozás	98
Távolodóban	111
Tél	79
Tűzrakás	82
Utolsó kívánság	90
Várakozás	74
Vasút 1944-ből	64
Vasúton	81
Veronika	42
Visszafelé	66
Vízió	25
XX. század	28

TARTALOM

Ajánló sorok 3

ELLENTÉTEK VIDEOKLIPJE

Ars poetica	7
Mint téli nádat...	8
A poézis vége	9
Ami maradt	10
Óda a papírhoz	11
Ihlet	12
Ars poetica II.	13
Fodor András emlékére	14
A látszat	15
Egy festő képeit nézve	16
Irigyelve a festészetet	17
Ország Lili képei	18
Egy európai város főterén	19
Párizs, 1995	20
Görög tájakon	21
Séta a lundi parkban	22
Itália '97	23
Ellentétek videoklipje	24

Vízió	25
Háborúban	26
A második világháború legendája	27
XX. század	28
Jóvátétel	29
Lavina	30
Fellázadok	31
A médiához	32
Korunk hőse	33
Szabad választás	34
Fogyasztunk?	35
Századforduló	36
Szürkület, városban	37
Hommage à Villon, avagy csoda a körúton	38
Lakótelep	39
Falfirkák	40
Hajléktalanok	41
Veronika	42
Antall József síremléke előtt	43
Húsvéti gondolatok	44
Kelet-Európa	45
Kihantolás a 301-esben	46
Fatemplom	47
Kisebbségben	48
Két nemzedék	49
A messzire szakadt fiú	50
A marosvécsi kőasztal körül	51
A régi város	52
A zsarnok	53
Amikor Szegeden nem vettek fel az egyetemre 1948- ban	54
Legyőztünk?	56

A KERESŐ

Hol volt, hol nem volt...	59
Az a gyermek	60
Régi emlék	62
A Gellért-hegyre indulok	63
Vasút 1944-ből	64
Visszafelé	66
Még meddig?	67
Az idő	68
A kereső	69
Félelem	70
Hiába	71
Rejtőzködő élet	72
A szabadulásért	73
Várakozás	74
A vasárnapok megölője	75
Napjaink	76
Ébredés	77
Mikulás	78
Tél	79
Depresszió	80
Vasúton	81
Tűzrakás	82
Lépésben megy	83
Mint az éjjeli őr	84
Kórház-dobozban...	85
Műtőasztalon	86
Jóvátétel 2.	87
Élet? Halál?	88
Sirató	89
Utolsó kívánság	90

Már cimborám...	91
Leszámolás	92
Hát érdemes?	93

MÉG EGYSZER

Még egyszer	97
Találkozás	98
Befejezetlen vers	99
Kezembe vettelek...	100
Ifjúságod bozótja...	101
Kérés	102
Kétféle dimenzió	103
Négy miniatűr	104
Azok a reggelek	105
Álom	106
Hazajáró	107
M.	108
Aki a túlpartra siklott	109
Múlik a szerelem	110
Távolodóban	111
Szakítás	112
Hiány	113
A kés	114
Ha elmész	115
Ajándék mégis	116

Betűrendes mutató	117
--------------------------	-----

Somkuti Gabriella tanulmányait szülővárosában, Szegeden kezdte el, végül Budapesten az Eötvös Loránd Tudományegyetem könyvtár szakán szerzett diplomát 1957-ben, majd ugyanitt doktorátust könyvtár-történelem szakon, 1981-ben. Öt évig a Közgazdaságtudományi Egyetem Könyvtárának, majd negyedszázadon át az Országos Széchényi Könyvtárnak volt munkatársa. 1955 óta publikál, szakterülete a magyarországi könyvtárak története a 18–19. században. Tanulmányai, cikkei a Széchényi Könyvtár évkönyveiben, a Magyar Könyvszemle és a Könyvtáros című folyóiratokban jelentek meg. Önállóan megjelent kötet „Az Országos Széchényi Könyvtár története 1802–1918” (Bp., OSZK, 2002).

Verseket a '90-es évektől kezdve publikál, amelyek többek között a Somogy, a Hitel, a Credo és a Polisz című folyóiratokban, a marosvásárhelyi Népújság Múza című mellékletében jelentek meg. Első verseskötete a „Szembefordulva”, Fodor András előszavával (Mayer Kiadó, 1998), második verseskötete „A kereső”, Jobbágy Károlyné előszavával (Masszi Kiadó, 2004).

A „Szembefordulva” című kötetről megjelent írásokból:

„Somkuti Gabriella későn kezdett publikálni, de látásának elevensége ép maradt, önfeledten áradó, vagy fűszeres, önironikus hangján többszörös magányából is arra int bennünket, hogy a szembeforduló tiszta emlékezet nélkül nincs se idő, se lét, se égbe kapaszkodó lélek, se emberhez méltó öntudat.”

Fodor András

„A költő hangja behízeltgően ismerős, témái szinte hagyományosan a nagy költészet, kivált a mai nagy költészet témái, érzelmisége, vallomásossága -örök-, ám maga ez a költészet megrendítően új, egyedi és egyszeri.”

Vajda Kornél